

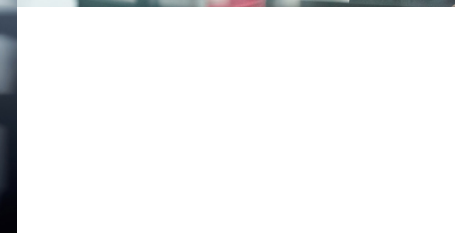
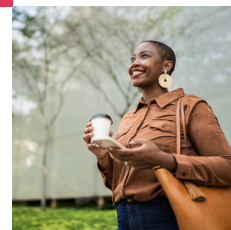

Kodeks ponašanja kompanije PwC

Život u skladu sa našim korporativnim
ciljevima i vrednostima

Septembar 2023

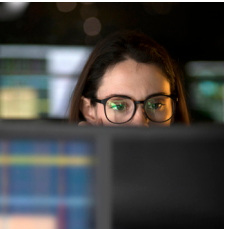
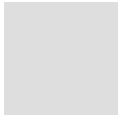
www.pwc.com/codeofconduct

Sadržaj

Poruka predsednika korporacije PwC Global	3
Poruka visoke službenice za pitanja etike i usaglašenosti poslovanja sa zakonskom regulativnom	4
Život u skladu sa našim korporativnim ciljevima i vrednostima	5
Kodeks ponašanja u različitim situacijama	6
Digni svoj glas	7
Radimo na izgradnji poverenja u naš način poslovanja	9
Radimo na izgradnji međusobnog poverenja	17
Radimo na izgradnji poverenja u našu poslovnu zajednicu	21
Radimo na izgradnji poverenja u način na koji koristimo podatke	25
RADAR: Okvir koji nam pomaže u odlučivanju o tome kako da postupimo ispravno	31
Kodeks ponašanja i mreža društava PwC	34

Poruka predsednika korporacije PwC Global

Poštovane kolege,

U svetu u kome nas okružuju narušeni odnosi, kompanija PwC nastavlja da se prilagođava izazovima sa kojima se suočava čitav svet. Uz timski rad, udruženim snagama, naša zajednica stručnjaka na potpuno neočekivan način pomaže u pronalaženju rešenja za najsloženije probleme u svetu. Sve pomenuto, naša zajednica stručnjaka radi u okviru naše globalne strategije poznate pod nazivom „Novom formulom do novih rešenja“ koja se ogleda u našem uverenju da će u budućnosti uspešne organizacije biti one koje rade na jačanju poverenja zainteresovanih strana i obezbeđivanju održivih rezultata. A ono što nas pokreće su kolektivna i individualna posvećenost korporativnim ciljevima i vrednostima kompanije PwC na kojima se temelji naša mreža društava.

U našoj kompaniji, koja broji preko 300,000 zaposlenih u više 150 zemalja sveta, svako od nas ima svoju ulogu i daje doprinos u procesu stvaranja promene za sve naše klijente i zainteresovane strane. U vremenu kada rastu očekivanja zainteresovanih strana, naša dužnost je da razumemo korporativne ciljeve kompanije PwC i postupamo u skladu sa našim vrednostima u svim

Bob Moritz

predsednik, PricewaterhouseCoopers
International Limited

interakcijama sa klijentima i zainteresovanim stranama.

Sve što radimo, počev od komunikacije sa klijentima i kolegama pa sve do efekata naših aktivnosti na životnu sredinu, društvo i sve drugo, činimo u skladu sa visokim etičkim standardima i uz poštovanje poverenja koje su nam ukazali naši klijenti, naša zajednica i zaposleni.

Našim Kodeksom ponašanja utvrđuje se važnost našeg načina poslovanja u okviru standarda struke, zakona i propisa. Naš Kodeks prikazuje u glavnim crtama vrednosti i ponašanja koje određuju našu korporativnu kulturu i od nas kao zaposlenih zahteva da uvek radimo najbolje što znamo i možemo.

Naši rezultati zavise od toga na koji način mi kao pojedinci postupamo u skladu sa korporativnim ciljevima i vrednostima kompanije PwC, svakoga dana i u svakoj situaciji.

Hajde da zajedno radimo na izgradnji odnosa poverenja u društvu i rešavanju složenih problema. Hajde da uvek radimo na podsticanju međusobne saradnje, inovativnosti, časnog i celovitog postupanja, osećaja brizi prema drugima.

Korporativni ciljevi kompanije PwC:

Svrha i smisao
kompanije PwC
je da se izgradi
poverenje u
društvenu zajednicu
i reše teški problemi.

Poruka visoke službenice za pitanja etike i usaglašenosti poslovanja sa zakonskom regulativnom

Laurie Endsley

viskoka službenica za pitanja etike i usaglašenosti poslovanja sa zakonskom regulativnom

Poštovane kolege,

U poslovanju naše organizacije posebno mesto zauzima etička kultura te se našim Kodeksom ponašanja utvrđuju okvirni principi, pravila i smernice koje sledimo. Naša poslovna kultura se ne posmatra kroz jednostavnu izjavu o misiji naše kompanije. Naša poslovna kultura predstavlja zbir svih postupaka i izbora koje svakodnevno pravimo i ponavljamo. Naša poslovna kultura se ogleda u načinu na koji se ophodimo jedni prema drugima i našim klijentima, načinu na koji biramo i savetujemo naše klijente, kao i načinu na koji saradujemo sa zainteresovanim stranama. Naša vizija je da mreža društava PwC bude najrelevantnija na svetu mreža društava specijalizovana za pružanje profesionalnih usluga kojoj se najviše veruje - mreža društava koja privlači najtalentovanije kadrove kako bi pomogla klijentima da ojačaju poverenje zainteresovanih strana i obezbede održive rezultate. Poverenje se gradi isključivo na osnovu poslovne etike zaposlenih a naš Kodeks ponašanja predstavlja osnov svega pomenutog.

Naš Kodeks je jedan od mnogih alata koji nam pomažu u pravilnom usmeravanju našeg ponašanja. Kodeks ne obuhvata, niti njime mogu biti obuhvaćene, sve situacije sa kojima se zaposleni mogu susresti već teži da vrednosti za koje se zalaže naša kompanija ugradi u svakodnevno ponašanje zaposlenih i proces donošenja etičkih odluka.

Svi mi imamo važnu ulogu kada je reč o primeni Kodeksa ponašanja. Ako se nađemo u situaciji koja nije u skladu sa našim Kodeksom, o istoj govorimo otvoreno i bez oklevanja. Mi cenimo hrabrost koja je potrebna kako bi se zauzeo takav stav. Kada postoji zabrinutost zbog određene situacije ili problema, pristupa se njegovom adekvatnom, pravovremenom i objektivnom ispitivanju.

Zaštita zaposlenih u slučaju eventualne osvete zbog dobronamernog prijavljivanja zabrinjavajućih pojava glavni je element naše korporativne kulture koja podrazumeva da govorimo otvoreno i bez oklevanja.

Verujemo da bi u slučaju osvete zbog dobronamernog prijavljivanja zabrinjavajućih pojava, čitav etički sistem i kultura koja podrazumeva da govorimo otvoreno i bez oklevanja bili dovedeni u pitanje jer bi svakome bilo neprijatno da dobronamerno prijavi zabrinjavajuću pojavu.

Stoga je važno da radimo na izgradnji međusobnog poverenja kako bi se zaposleni osećali sigurno i slobodno da govore otvoreno i bez oklevanja kada je potrebno.

Moj zadatak kao visoke službenice za pitanja etike i usaglašenosti poslovanja sa zakonskom regulativnom je da pružim podršku partnerima i zaposlenima u kompaniji PwC i pomognem u sprovođenju strategije koja nosi naziv „Novom formulom do novih rešenja“. Da bismo gradili brend tj. reputaciju kompanije na osnovu poverenja koje su nam ukazale zainteresovane strane, potrebno nam je etičko obrazovanje unutar organizacije. Naša etička kultura u poslovanju i Kodeks ponašanja obezbeđuju nam valjano etičko obrazovanje.

Radujem se što ću sa svima vama raditi na očuvanju i negovanju etičkog obrazovanja i etičke kulture u poslovanju.

Puno hvala!

Život u skladu sa našim korporativnim ciljevima i vrednostima

Kompanija PwC radi na razvoju korporativne kulture uz pomoć i podršku sistema kojim se utvrđuju okvirna očekivanja i zahtevi kako zaposlenih u našoj kompaniji tako i spoljašnjeg sveta. Očekivanja i zahtevi zaposlenih i spoljašnjeg sveta nam pomažu da usmerimo ponašanje ka korporativnim ciljevima i vrednostima kompanije PwC i izgradimo poverenje:

- u način na koji poslujemo
- između sebe
- u našu zajednicu
- u način na koji koristimo informacije.

Kada zajedno sa klijentima i kolegama radimo na izgradnji odnosa poverenja u društvu i rešavanju teških problema mi postupamo u skladu sa našim osnovnim vrednostima kao što su:

Časno i celovito postupanja

- Govorimo otvoreno o onome što je ispravno, posebno kada se čini da to nije jednostavno.
- Očekujemo i ostvarujemo najbolje rezultate.
- Postupamo kao da je u pitanju lični ugled.

Uvođenje promena

- Informišemo se i postavljamo pitanja o budućnosti sveta u kojem živimo.
- Svojim postupcima utičemo na kolege, klijente i društvo.
- Reagujemo brzo na promene u okruženju u kojem poslujemo.

Iskazivanje pažljivosti i brižnosti

- Trudimo se da razumemo svakog pojedinca, kao i sve ono što je njima bitno.
- Prepoznamo doprinos svakog pojedinca.
- Podstičemo druge da se razvijaju i rade najbolje što mogu.

Saradnja

- Saradujemo, razmenjujemo kontakte, ideje i znanje bez ograničenja.
- Težimo ka tome da čujemo i ujediniamo različite stavove, ljude i ideje.
- Pružamo i tražimo povratne informacije kako bismo unapredili sebe i druge.

Nove ideje

- Dovodimo u pitanje status quo i spremni smo da isprobamo, odnosno ispitamo nove stvari.
- Uvodimo novine, testiramo njihovu pouzdanost i učimo na greškama.
- Otvorenog uma prihvatamo ideje i mogućnosti koje pružaju.

Kodeks ponašanja u različitim situacijama

Naš Kodeks ponašanja nije kreiran sa namerom da pruža konkretna uputstva svaki put kada sebi postavimo pitanje: Šta treba da uradim kako bih postupio ispravno? Naš Kodeks pruža smernice koje se temelje na vrednostima i principima koji nam pomažu da razmišljamo o teškim temama, koji pozivaju na obavljanje konsultacija, koji nas ohrabruju da govorimo otvoreno i bez oklevanja ukoliko primetimo zabrinjavajuću pojavu.

Kodeks definiše jedinstven skup očekivanja kada je reč o ponašanju zaposlenih. Ključno očekivanje odnosi se na obavezu poštovanja važećih zakona i propisa od strane zaposlenih. U meri u kojoj je neki domaći zakon ili propis restriktivniji od ovog Kodeksa, primenjivaće se domaći zakon, odnosno propis. Politike mreže društava PwC, lokalne politike i dodatne smernice upotpunjuju principe sadržane u ovom Kodeksu i u Politikama za upravljanje rizicima mreže društava PwC.

Ovaj kodeks je važeći za sve nas. Kad kažemo „mi“ „naši“ ili „nas“, to se odnosi na sve nas u kompaniji PwC, i to na sve partnere i zaposlene pojedinačno, kao i na pojedinačne članice mreže društava PwC od kojih je svaka zasebno i nezavisno pravno lice a koje zajedno čine mrežu društava PwC.

Kompanija PwC ima poseban *Kodeks ponašanja trećih lica*. Kodeks je važeći za sva treća lica, uključujući izvođače radova, dobavljače i lica koja učestvuju u zajedničkim poduhvatima.

Digni svoj glas

Etička kultura u poslovanju naše kompanije temelji se na kulturi slobodnog govora. Kada govorimo otvoreno i bez oklevanja u situaciji kada nam se čini da postoji problem, pokazujemo da postupamo časno i celovito i da imamo moralnu hrabrosti da učinimo ono što je ispravno.

Kada kažemo časno i celovito postupanje to znači da se dosledno pridržavamo principa i pravila poslovne etike. To znači da smo pouzdani, iskreni i objektivni - to znači da radimo pravu stvar, čak i onda kada nas niko ne gleda.

U pristojnom radnom okruženju zaposleni ne oklevaju da govore slobodno i otvoreno. Negovanjem kulture slobodnog govora sprečavamo neprofesionalno ponašanje.

Negovanjem kulture slobodnog govora pokazujemo da nam je stalo jedni do drugih, kao i do naše kompanije.

Bez obzira na funkciju koju obavljamo u kompaniji PwC, svi imamo dužnost i obavezu da iskažemo svoju zabrinutost, odnosno da prijavimo situaciju kada nam se čini da postoji problem, čak i kada su uzrok zabrinutosti postupci zaposlenih u višem zvanju. Pri tome, naša dužnost je da u toj situaciji postupamo iskreno, objektivno i profesionalno.

Digni svoj glas.

Kompanija PwC ima uspostavljenu Liniju za etička pitanja i dileme. Mi smo kompanija koja neguje kulturu slobodnog govora, koja svojim zaposlenima, klijentima i trećim licima pruža mogućnost da bez straha od osвете postave pitanje ili pak iskažu zabrinutost. Linija za etička pitanja i dileme predstavlja siguran kanal za prijave koji obezbeđuje zaštitu prijavitelja i anonimnost kada zakonska regulativa to dopušta.

7 Kodeks ponašanja kompanije PwC

Osim Linije za etička pitanja i dileme, mi imamo i druge kanale za prijavljivanje eventualnih nepravilnosti. Nepravilnosti i pitanja se mogu prijaviti odnosno postaviti liderima u oblasti profesionalne etike i poslovnog ponašanja, menadžerima, rukovodiocima, Službi za kadrove, Službi za upravljanje rizicima ili pak Službi za opšte pravne poslove. Mi želimo da zaposleni imaju mogućnost izbora kada je reč o kanalima za prijavljivanje nepravilnosti.

Naš temeljni stav ogleda se u tome da nam poštovanje naših vrednosti kao što su časno i celovito postupanje i brižnost prema drugima, omogućava ne samo da bez straha govorimo slobodno i otvoreno već i da ispravno i pravilno postupamo.

Slušaj. Prati.

Prvi korak je otvoreno i slobodno iskazivanje zabrinutosti. Svaka iskazana zabrinutost razmatra se uz određen stepen tajnosti.

Kada postoji zabrinutost zbog određene situacije, odnosno problema, pristupa se njegovom adekvatnom, pravovremenom i objektivnom ispitivanju.

Lica na rukovodećim radnim mestima su odgovorna za rešavanje problema na koji im se skreće pažnja.

Svako lice koje krši Kodeks, politike ili procedure smatraće se odgovornim. Svako lice koje odobrava, odnosno poziva na kršenje Kodeksa, politika ili procedura, odnosno svako lice koje ima saznanja o kršenju Kodeksa, politika ili procedura, a propusti da lica u višem zvanju odmah uključi u rešavanje situacije ili problema smatraće se odgovornim.

U procesu ispitivanja neke situacije ili problema, svi smo dužni da sarađujemo i da na pitanja odgovaramo iskreno, precizno, potpuno i sa integritetom. Propust u ostvarivanju saradnji može da dovede do izricanja disciplinske mere.

Kompaniji PwC ne toleriše osvetničko ponašanje zbog dobronamernog prijavljivanja zabrinjavajućih pojava.

Kompanija PwC je preuzela obavezu da zaštititi zaposlene od eventualnog osvetničkog ponašanja zbog dobronamernog prijavljivanja zabrinjavajućih pojava. Osvetničko ponašanje može da bude direktno ili pak suptilno. Kompanija PwC strogo zabranjuje svaki vid osvetničkog ponašanja prema licu koje u dobroj veri prijavi zabrinjavajuću pojavu, odnosno uzme učešće u njenom istraživanju. Svaki stručnjak kompanije PwC (uključujući partnere i zaposlene) koji ispolji bilo koji vid osvetničkog ponašanja biće za to odgovoran. Osvetničko ponašanje predstavlja grubo kršenje službene dužnosti te prema takvom ponašanju nema tolerancije.

Potencijalna
situacija...

Tokom pauze za ručak, u neobaveznom razgovoru sa kolegama jedan kolega je rekao nešto, po mom mišljenju, uvredljivo o drugom kolegi.

Kako bi trebalo da postupim u toj situaciji?

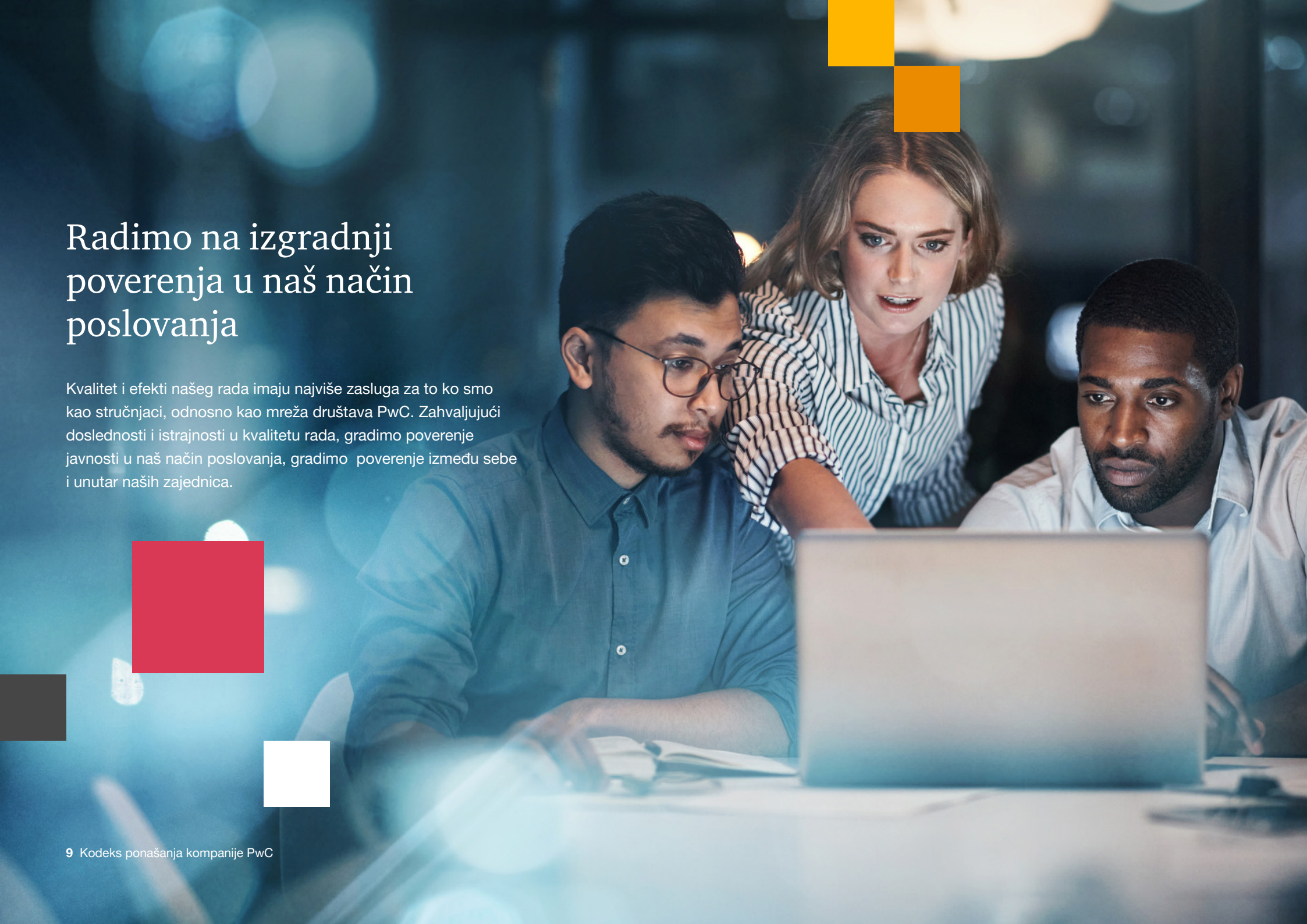
Ako ti nije neugodno, pristupi profesionalno i sa kolegom razmotri situaciju. Ako ti je pak neugodno da sa kolegom razgovaraš o situaciji kojoj si prisustvovao ili su ti potrebne dodatne smernice, iskaži zabrinutost putem Linije za etička pitanja i dileme, odnosno drugih kanala za prijavljivanje nepravilnosti koji su uspostavljeni u kompaniji PwC.

Potencijalna
situacija...

Prijavio sam u dobroj veri zabrinutost zbog nedoličnog ponašanja kolege i po tom osnovu su preduzete odgovarajuće mere. Međutim, sada primećujem da se ponašanje kolege prema meni promenilo. Ponekad mi uskraćuje ključne informacije koje su mi potrebne za obavljanje posla ili pak sarkastično pominje kako brinem tuđe brige. Kako da postupim?

Moguće je da tvoj kolega ispoljava osvetničko ponašanje prema tebi. Čak i da su navodi neosnovani, prema osvetničkom ponašanju nema tolerancije. Iskaži svoju zabrinutost putem Linije za etička pitanja i dileme, odnosno putem drugih kanala za prijavljivanje nepravilnosti koji su uspostavljeni u kompaniji PwC.

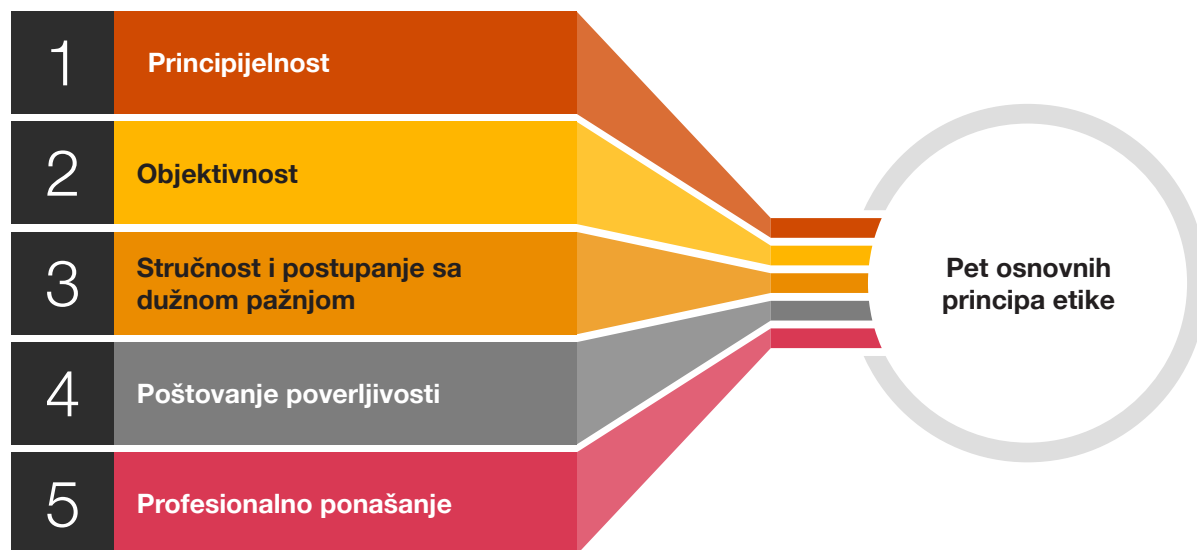

Radimo na izgradnji poverenja u naš način poslovanja

Kvalitet i efekti našeg rada imaju najviše zasluga za to ko smo kao stručnjaci, odnosno kao mreža društava PwC. Zahvaljujući doslednosti i istrajnosti u kvalitetu rada, gradimo poverenje javnosti u naš način poslovanja, gradimo poverenje između sebe i unutar naših zajednica.

Radimo na izgradnji poverenja u naš način poslovanja

Svi stručnjaci zaposleni u kompaniji PwC rukovode se važećim standardima struke, kao i standardima uspostavljenim od strane Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA). Etičkim postupanjem i poštovanjem Etičkog kodeksa za profesionalne računovođe izdatog od strane Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe radimo direktno u korist javnog interesa i društva u celini.

Naš Kodeks ponašanja i okvirna etička načela temelje se na osnovnim etičkim principima kao što su časno i celovito postupanje, objektivnost, stručnost i dužna profesionalna pažnja, poverljivost i profesionalno ponašanje.

Potencijalna situacija...

Ja nisam ni računovođa ni revizor a nisam ni zaposlen u Sektoru za usluge revizije finansijskih izveštaja i usluge srodne reviziji. Da li se Etički kodeks Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA) primenjuje i na mene?

Da, primenjuje se. Budući da si zaposlen u kompaniji PwC, treba da se pridržavaš Etičkog kodeksa IESBA. Etički kodeks IESBA se primenjuje na sve zaposlene bez obzira na organizacionu jedinicu u kojoj rade.

Kompanija PwC pruža usluge samo onim klijentima kojima je u mogućnosti da pruži uslugu, klijentima koji cene usluge kompanije PwC i ispunjavaju standarde koji se odnose na legitimitet i integritet. Usluge pružamo isključivo u oblastima za koje smo stručni. Međusobno saradujemo kako bismo obezbedili veštine i inovacije koje su nam potrebne u procesu rada. Preuzete obaveze izvršavamo.

Naša reputacija se zasniva na vrednostima kao što su poverenje, integritet, visok kvalitet usluge i obezbeđivanje održivih vrednosti za klijente. U osnovi našeg dugoročnog uspeha su poštovanje standarda struke i važećih zakona i propisa; postupanje u skladu sa etičkim principima; obavljanje posla profesionalno i kvalitetno i uvođenje inovacija u rad.

Postupamo časno i celovito prilikom svega što radimo, pa tako i pri polaganju testa nakon završene obuke, obavljanju samoprocene radne uspešnosti i polaganju ispita.

Prilikom poslovnog prosuđivanja postupamo objektivno.

Zadatke obavljamo bez pristrasnosti, sukoba interesa ili neprimerenog uticaja na profesionalno prosuđivanje. Poštujemo procese i procedure kako bismo utvrdili da li postoji stvarni ili potencijalni sukob interesa, odnosno kako bismo rešili eventualnu osetljivu situaciju.

Shvatamo da su nezavisnost postupanja i lična nezavisnost u središtu objektivnosti. Preventivno radimo na utvrđivanju, odnosno procenjivanju da li postoje interesne grupe i veze koje ugrožavaju, odnosno za koje bi se moglo smatrati da ugrožavaju našu nezavisnost u odnosu na klijente kojima pružamo uslugu revizije, odnosno kako bismo rešili pomenute okolnosti.

Vodimo računa o tome da postupamo u skladu sa važećim propisima, standardima i politikama u oblasti nezavisnosti.

Spremni smo na prekid angažovanja, odnosno prekid saradnje sa klijentom u slučaju da nastavak angažovanja, odnosno nastavak saradnje sa klijentom dovodi u sumnju stručnost, integritet i objektivnost i nezavisnost kompanije PwC.

Potencijalna
situacija...

Saradujem sa klijentom koji je mišljenja da bi eventualna saradnja između kompanije PwC i drugog klijenta bila protivna interesima njihove kompanije. Da li bi ova situacija mogla da se smatra sukobom interesa?

Ovde je reč o tzv. "osetljivoj situaciji" koja bi mogla da dovede do sukoba interesa. Osetljivu situaciju nikada ne treba ignorisati. Svako od nas je dužan da se konsultuje i da osetljivu situaciju reši na adekvatan način. Ukoliko postoji osetljiva situacija, o tome treba odmah da se obavesti lice koje je nadležno za odnose sa klijentima.

Premda osetljiva situacija ne znači postojanje sukoba interesa, ona predstavlja situaciju u kojoj suprotstavljeni interesi klijenta znače da postoji rizik od nastanka bilo velikog privrednog problema ili pak problema u odnosu sa klijentom koji bi eventualno mogao da dovede do gubitka klijenta, odnosno do narušavanja poslovnog ugleda ili brenda kompanije PwC.

Postojanje konfliktne, odnosno osetljive situacije ne znači nužno da ne možemo da pružimo uslugu već znači da treba da razmotrimo način na koji ćemo upravljati konfliktom, odnosno osetljivom situacijom. Pomenuto uključuje:

- Situaciju kada postoje interesi kompanije PwC ili lični interesa koji bi mogli da utiču, ili za koje bi se moglo smatrati da utiču na našu objektivnost kada je reč o onome što je najbolje za našeg klijenta.
- Situaciju kada kompanija PwC i njen klijent različito gledaju na problem.
- Situaciju kada postoji interes kompanije PwC, odnosno njenog partnera/zaposlenog koji je u suprotnosti sa obavezom društva, odnosno obavezom dužnog postupanja prema klijentu.

Važno je da objektivno proceniš situaciju, kao i svoja ovlašćenja i obaveze na radnom mestu. Ukoliko se nađeš u konfliktnoj ili osetljivoj situaciji, konsultuj Službu za opšte pravne poslove i/ili Službu za upravljanje rizicima u svojoj kompaniji.

Radimo na izgradnji poverenja u naš način poslovanja

Potencijalna situacija...

Ja sam nov u kompaniji PwC. Upoznat sam sa zahtevima u pogledu nezavisnosti koje treba da ispunim. Podsetite me molim vas na koji način mogu da proverim da li mi je dozvoljeno da imam ulaganje u sredstva konkretnog privrednog društva.

Pravila u pogledu ulaganja su složena, stoga je uvek dobro proveriti. Odgovor na ovo pitanje zavisi od tvojih nadležnosti i ovlašćenja u kompaniji. Konsultuj lokalni tim nadležan za pitanja o nezavisnosti, a dodatne smernice potraži u izvorima informacija koji su na raspolaganju zaposlenima kao što su lokalna politika o nezavisnosti, intranet, odnosno sharepoint veb stranice.

Potencijalna situacija...

Nedavno sam se zaposlio u kompaniji PwC. Prethodno sam radio u jednoj regulatornoj instituciji. Imam korisne informacije koje bih želeo da podelim sa novim direktorom međutim, ne znam da li je to dobra ideja. Kako da postupim?

U kompaniji PwC vodimo računa o tome da postupamo u skladu sa svim važećim zakonima i propisima, kao i u skladu sa načelima naše mreže društava kada zapošljavamo bivše ili saradjujemo sa sadašnjim državnim službenicima, odnosno kada se stručnjaci kompanije PwC zapošljavaju u organima državne uprave. To nam pomaže da izbegnemo svaki stvarni, odnosno prividni sukob interesa.

Po pravilu, kada se bivši državni službenik zaposli u kompaniji PwC postoji tzv. "razdoblje hlađenja" između preuzimanja dužnosti tokom kojeg je bivši državni službenik ograničen u svom radu za PwC. U ovom slučaju, zaposleni je dužan da poštuje sve propise u oblasti zaštite tajnih podataka, uz ograničenje rada za PwC tokom tzv. "razdoblja hlađenja".

Više informacija potraži u publikaciji: *Bivši državni službenici i njihov rad za PwC.*

Potencijalna
situacija...

Treba da polažem ispit, odnosno izvršim samoprocenu radne uspešnosti u određenom roku ali za to nemam dovoljno vremena.

Ako nemaš dovoljno vremena da učiš za ispit ili da obaviš samoprocenu radne uspešnosti, razgovaraj sa menadžerom odeljenja ili svojim koučom o tome šta ti je potrebno kako bi na adekvatan način mogao da ispuniš svoje obaveze. Nikada ne varaj na ispitu. Nemoj da prepisuješ ili da odgovore na pitanja deliš sa drugima.

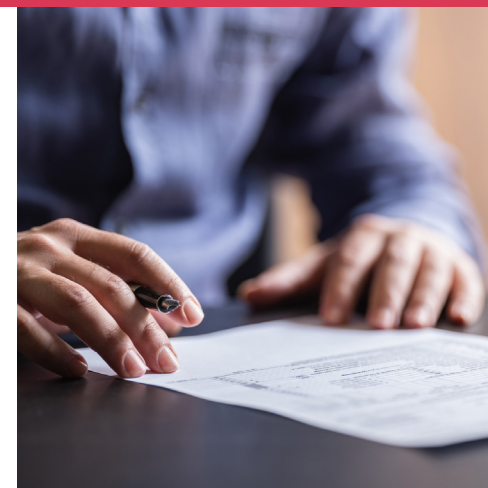
Ako imaš neko pitanje ili saznanje o slučaju varanja na ispitu, obrati se menadžeru odeljenja ili svom kouču ili pak iskaži zabrinutost putem [Linije za etička pitanja i dileme](#). Svi imamo obavezu da postupamo ispravno i govorimo otvoreno i bez oklevanja u situaciji kada nam se čini da postoji problem.

Časno i celovito postupanje pri polaganju testa nakon završene obuke, obavljanju samoprocene radne uspešnosti i polaganju ispita znači samostalno vršenje ovih aktivnosti bez ikakve pomoći drugih lica. Kompanija PwC ne toleriše ponašanje koje promoviše varanje, uključujući ali se ne ograničavajući na:

- Kreiranje i korišćenje rešenja zadataka, odnosno razmenu rešenja sa drugima,
- Unajmljivanje dublera koji će umesto tebe pohađati obuku,
- Pohađanje obuke umesto drugog lica
- Neadekvatnu upotrebu tehnologija prilikom obuke
- Nezakonito i neetično prisvajanje tuđeg dela -plagiranje.

Ponašanje koje promoviše varanje nije u skladu sa korporativnim ciljevima i vrednostima kompanije PwC.

Svako ko učestvuje u bilo kom obliku prevare snosi odgovornost za prevaru. Ukoliko imaš saznanja o postojanju bilo kog oblika prevare, od tebe se očekuje da ista otvoreno i bez odlaganja saopštiš menadžeru odeljenja, svom kouču ili pak iskažeš putem [Linije za etička pitanja i dileme](#).

Časno i celovito postupanje pokazujemo time što na zakonit i pošten način pregovaramo i zaključujemo ugovore sa klijentima, dobavljačima i ostalim licima.

Informacije o načinu obrazovanja cena za naše usluge obelodanjujemo transparentno, a vreme i troškove nastale na projektu evidentiramo precizno.

Zalažemo se za pošteno tržišno takmičenje. Ne zaključujemo dogovore sa konkurentima, bilo da je reč o formalnim ili neformalnim dogovorima, radi protivpravnog ograničavanja konkurencije, definisanja cena ili pak raspodele klijenata, tržišta, radne snage ili usluga.

Poštujemo poverljive podatke naših konkurenata. Prikupljamo informacije o konkurentima samo iz izvora koji su javno dostupni, odnosno samo ukoliko time ne kršimo zakonske, odnosno ugovorne obaveze.

Potencijalna situacija...

Menadžer mi je sugerisao da u evidenciju rada unesem umanjen broj radnih sati. Znam da sam na realizaciji projekta utrošio više vremena nego što je bilo predviđeno budžetom ali mislim da sam radio najefikasnije što sam mogao. Kako da postupim?

U evidenciju radnog vremena treba da uneseš tačan broj radnih sati utrošenih na projektnim aktivnostima. Broj radnih sati na projektnim aktivnostima ne sme da se umanjuje ili uvećava, kao što kvalitet obavljenog posla ne sme da bude uslovljen unapred određenim brojem sati rada. Iznesi svoju zabrinutost svom rukovodiocu. Ako rukovodilac olako pređe preko tvoje zabrinutosti, svoju zabrinutost možeš da iskažeš i putem *Linije za etička pitanja i dileme*, odnosno putem drugih kanala za prijavljivanje nepravilnosti koji su uspostavljeni u kompaniji PwC.

Potencijalna situacija...

Prisustvovao sam sastanku na kome su naš partner i nekoliko predstavnika konkurentskih kompanija razgovarali o tehničkim pitanjima iz oblasti računovodstva. Na skupu nakon toga, jedan prijatelj koji je zaposlen u konkurentskoj kompaniji je rekao da je presrećan zbog toga što će njegova kompanija i grupacija unutar koje posluju usvojiti nov način formiranja cena. Oni pretpostavljaju da će i druge kompanije usvojiti isti način formiranja cena te mi je, u cilju ostvarivanja konkurentske prednosti na tržištu, ponudio informaciju o cenovnoj strukturi njihove kompanije ako mu zauzvrat otkrijem informaciju o strukturi cena naše kompanije. Kako da postupim?

Treba jasno da staviš do znanja da ne želiš da primaš niti da daješ bilo kakve informacije. Slučaj odmah prijavi nadležnom licu u Sektoru za opšte pravne poslove. Razmena informacija o načinu obrazovanja cena koja se vrši na ovaj način je zabranjena. Svoju zabrinutost možeš da iskažeš i putem *Linije za etička pitanja i dilema*, odnosno putem drugih kanala za prijavljivanje nepravilnosti koji su uspostavljeni u kompaniji PwC.

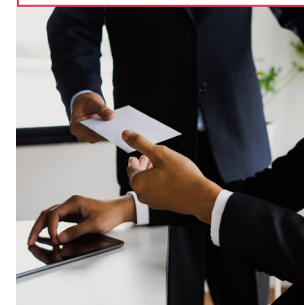
Nikada ne učestvujemo u aktivnostima koje predstavljaju mito ili korupciju bilo posredno ili neposredno preko trećeg lica. To je od vitalnog značaja za očuvanje poverenja koje nam je povereno od strane kolega, klijenata i drugih lica sa kojima saradujemo. Izbegavamo postupke koji se percipiraju kao mito i korupcija. Ne upuštamo se u aktivnosti kao što su traženje, prihvatanje, nuđenje, obećavanje ili plaćanje mita, odnosno plaćanje za tzv. "usluge preko reda."

Poznajemo naše klijente i druga lica sa kojima ostvarujemo poslovnu saradnju. Razumemo prirodu njihovih poslovnih aktivnosti i poštujemo važeće standarde u oblasti sprečavanja pranja novca. Preduzimamo odgovarajuće mere ukoliko se primeti i prijavi sumnjivo i nezakonito ponašanje. Ne sprovodimo aktivnosti kojima se krše izrečene ekonomske sankcije niti pružamo usluge koje pomažu klijentima u kršenju važećih zakona o restriktivnim merama.

Potencijalna situacija...

U kulturi iz koje potičem postoji običaj da se za praznike razmenjuju pokloni sa klijentima. Međutim, Kodeks ponašanja ukazuje da postoje okolnosti pod kojima razmena poklona nije prihvatljiva. Kako da postupim?

To zavisi od više činilaca. Lokalni običaji, zakoni, propisi, politike kompanija PwC i politike naših klijenata se razlikuju. Potreban je poseban oprez kada saradujemo sa klijentima kao što su subjekti javnog sektora, uključujući organe državne uprave, multilateralne, odnosno međunarodne razvojne organizacije. Odgovor potraži u referentnim publikacijama kao što su smernice i politike u oblasti specifičnih ograničenja kompanije PwC ili konsultuj Službu za opšte pravne poslove i/ili Službu za upravljanje rizicima u svojoj kompaniji.

Pojam mito ne označava samo davanje i primanje gotovog novca. Mito može da bude bilo šta od vrednosti i može da bude u bilo kom obliku, uključujući:

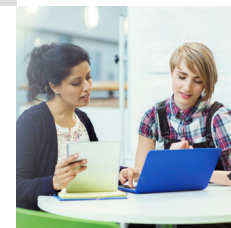
- Konsultantske naknade i provizije licima koja u stvarnosti ne pružaju usluge.
- Nenovčane naknade u vidu putovanja, pružanja gostoprimstva, zabava, prilika za zapošljavanje i poklona.
- Zapošljavanje članova porodice državnih službenika bez sprovođenja uobičajenog postupka prilikom zapošljavanja.
- Sponzorstva/donacije bez propisno obavljene analize ili pribavljenih odobrenja.

Pojam „plaćanje za usluge preko reda“ označava svako plaćanje male vrednosti, koje je izvršeno u gotovini ili nenovčanim sredstvima, državnim službenicima za obavljanje rutinskog posla koji je inače u njihovom opisu posla (npr. da bi se ubrzalo pribavljanje dozvola, licenci, viza, poštanskih pošiljki, odnosno komunalnih usluga). Pojam „plaćanje za usluge preko reda“ ne uključuje zakonske administrativne takse i naknadu za pružanje brze usluge u skladu sa zakonom koja se plaća organizaciji (a ne pojedincu) i za koju se na zahtev može izdati račun.

Radimo na izgradnji poverenja u naš način poslovanja

Kompanija PwC je odgovoran poreski obveznik. Sve poreske prijave za relevantne poreze u zemlji i inostranstvu popunjavamo precizno i, postupajući u dobroj veri, podnosimo blagovremeno.

Kompanija PwC je odgovoran poreski savetnik. Nije uvek jasno gde bi trebalo da budu granice poreskog savetovanja imajući u vidu interese globalne ekonomije i složene i sukobljene prioritete domaćih zakona. Sve članice mreže društava PwC su usvojile Globalni poreski kodeks i isti primenjuju u radu sa klijentima, zainteresovanim stranama i njihovim partnerima i zaposlenima.

Radimo na izgradnji međusobnog poverenja

Snaga i vrednost leže u različitosti mišljenja i iskustva. Različita gledišta i različiti stavovi zaposlenih u najvećoj meri podstiču inovativnost. Mi slušamo jedni druge i uvek postizemo uspeh kada sarađujemo. Mi se upuštamo u dijalog i sa poštovanjem razgovaramo o problemima. Zajedničke ideje i kolektivno znanje su od suštinske važnosti za našu sposobnost inoviranja i postizanja uspeha.

Mi ohrabrujemo saradnju između članica mreže društava PwC koje su registrovane i posluju u različitim državama. U međusobnoj komunikaciji, transparentno i otvoreno razgovaramo jedni sa drugima. Razmenjujemo ideje i informacije i negujemo saradnju sa kolegama širom sveta.

Poverenje je osnov svake uspešne saradnje. Poverenje nam pomaže da budemo produktivni u radu sa kolegama i klijentima. Rad na izgradnji poverenja počinje tako što se jedni prema drugima ophodimo s pažnjom, tako što u procesu komunikacije vodimo računa o dignitetu svakog od nas, tako što postupamo objektivno i sa poštovanjem.

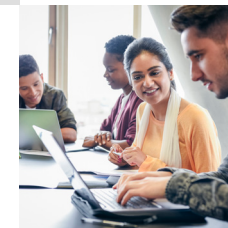
Sprovodimo odgovarajuće mere kako bismo sačuvali bezbednost zaposlenih u kompaniji PwC. Pružamo bezbedno radno okruženje u

kojem nema zlostavljanja zaposlenih, u kojem nema nasilja, pretnji, remetilačkog i drugog nedoličnog ponašanja.

Ne dopuštamo uznemiravanje zaposlenih i drugo neučtivo ponašanje, uključujući diskriminaciju, osvetničko ponašanje, zastrašivanje i tiraniju nad zaposlenima.* Takvo ponašanje podriiva naš poslovni integritet.

Poštujemo i ohrabrujemo otvoren dijalog kako bismo stvorili povoljnu klimu za otvorenu i iskrenu razmenu gledišta.

*Pomenuto se primenjuje bez obzira na rasu, etničku pripadnost, boju kože, godine, pol, rodni identitet/rodno izražavanje, seksualnu orijentaciju, političko uverenje, državljanstvo, nacionalno poreklo, jezik, religiju, invaliditet, zdravstveno stanje, bračni status, roditeljski status, društveno-ekonomski status, borački, odnosno svaki drugi zakonom zaštićeni status ili obeležje, bilo kog pojedinca.

Potencijalna situacija...

Nakon posla sam otišla sa kolegama na zajedničko druženje. Tom prilikom je jedan kolega, menadžer u timu, pokušao na neugodan način da mi se približi. Kako da postupim?

Pokušaj približavanja nekome na neprimeren način ne predstavlja prihvatljivo ponašanje. Ukoliko osećaš da ti nije neugodno, razgovaraj profesionalno i sa poštovanjem sa svojim kolegom menadžerom o spornoj situaciji bilo na licu mesta ili po završetku zajedničkog okupljanja. Bez obzira na to da li ti jeste ili nije neugodno da o spornoj situaciji razgovaraš direktno sa menadžerom, svoju zabrinutost možeš da iskažeš putem Linije za etička pitanja i dileme, odnosno putem drugih kanala za prijavljivanje nepravilnosti koji su uspostavljeni u kompaniji PwC.

Potencijalna situacija...

Kad god pitam nešto svog menadžera, ona mi se javno ruga i dovodi u pitanje moje kvalifikacije. Kako da postupim?

Takav oblik ponašanja može da se okarakterise kao tiranija nad zaposlenim i, u najmanju ruku, ukazuje na nepoštovanje i odstupanje od našeg Kodeksa. Digni svoj glas. Svoju zabrinutost možeš da iskažeš putem Linije za etička pitanja i dileme odnosno putem drugih kanala za prijavljivanje nepravilnosti koji su uspostavljeni u kompaniji PwC.

Potencijalna situacija...

Tokom sastanka članova tima, moj stariji kolega je izrazio interesovanje da radi na novom tehnološkom projektu. Naš projektni menadžer ga je upitao da li će moći da razume tehnologiju i nastavi svoje angažovanje na projektu. Bilo mi je neprijatno. Kako da postupim?

Primerdba projektnog menadžera može da se okarakterise kao primer indirektno, suptilno ili nenamerne diskriminacije, u ovom slučaju, po osnovu životnog doba tvog kolege. Tvoj kolega bi trebalo da reaguje i direktno se obrati menadžeru ili svoju zabrinutost iskaže putem Linije za etička pitanja i dileme, odnosno putem drugih kanala za prijavljivanje nepravilnosti koji su uspostavljeni u kompaniji PwC. Kao svedok događaja, ti bi takođe mogao da digneš svoj glas obraćanjem projektnom menadžeru ili pak podnošenjem prijave putem kanala za prijavljivanje nepravilnosti koji su uspostavljeni u kompaniji PwC. Takvim ponašanjem daješ podršku kolegi i pokazuješ da ti je stalo.

Radimo na izgradnji međusobnog poverenja

Naše radno okruženje je inkluzivno. Diverzifikovanu radnu snagu vidimo kao konkurentsku prednost koju negujemo i proširujemo.

Promovišemo kulturu koja posvećuje pažnju i podržava inovacije, profesionalni rast, razvoj karijere, fleksibilnost radnog mesta i uravnotežen odnos između poslovnih i privatnih obaveza zaposlenih.

Ulažemo u zaposlene i njihov razvoj karijere tako što ih podstičemo na kontinuirano učenje i usavršavanje. Stvaramo prilike za zaposlene kako bismo im pomogli da ostvare svoje kratkoročne i dugoročne ciljeve u karijeri. Kontinuirano usavršavanje i otvorenost uma omogućavaju nam da uvodimo inovacije i rešavamo složene probleme.

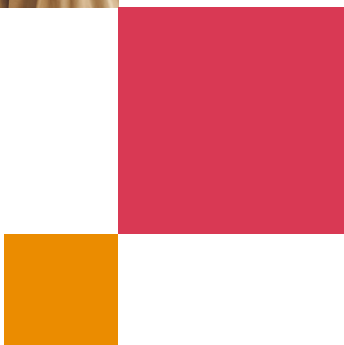
Naši korporativni ciljevi su osnovni razlog postojanja naše kompanije.

Naša strategija je fokusirana na naše prioritete. Naše vrednosti utiču na naše postupke. Naš okvir za razvoj liderstva poznat pod nazivom "PwC Professional" utvrđuje obrasce ponašanja koji sve pomenuto čine uzbudljivim i inspirativnim.

Radimo na izgradnji poverenja u našu poslovnu zajednicu

Naša strategija u oblasti korporativne odgovornost kreirana je u skladu sa našom snagom i mogućnostima kao mreže kompanija za pružanje profesionalnih usluga. Pored toga, naša strategija je kreirana sa ciljem da nam omogući da znanja i veštine primenimo na način koji će uticati na društvo, koji će obezbediti održive rezultate, koji će načiniti istinsku razliku i dugoročno stvoriti vrednost za privredu i društvo.

Naš doprinos društvu ogleda se u primeni našeg znanja i iskustva za potrebe rešavanja složenih problema, uključujući onih koji se odnose etičnost, integritet i poverenje - pitanja od najvećeg značaja kada je reč o stimulisanju ekonomske održivosti i inkluzivnosti na globalnom nivou.

Doprinosimo rešavanju složenih društvenih problema tako što obezbeđujemo stručno znanje i ostvarujemo saradnju sa drugim organizacijama kako bismo postigli najbolje rezultate.

Poštujemo običaje i tradiciju zemalja u kojima poslujemo. Ukoliko postoji neslaganje između običaja i tradicije zemalja u kojima poslujemo i načela ovog Kodeksa, interno se konsultujemo o tome kako da se pridržavamo Kodeksa. Nastojimo da pridobijemo poverenje zainteresovanih strana kroz iskazivanje brižnosti, otvorenosti i poštenja, kao i kroz neumorno istrajavanje na etičnom postupanju i kvalitetu rada.

U znak posvećenosti očuvanju naših vrednosti, redovno vršimo analizu problema u oblasti zaštite životne sredine, socijalne politike i korporativnog upravljanja (ESG) koji u najvećoj meri imaju uticaj na naše poslovanje. Podržavamo prelazak na koncept koji podrazumeva veću održivost društva pružanjem usluga kojima se transformišu privreda i civilno društvo i doprinosi postizanju većih razvojnih ciljeva. Poštujemo planetarne granice i postupamo preventivno kako bismo smanjili uticaj naših poslovnih aktivnosti na životnu sredinu. Našim klijentima takođe pomažemo da postupaju na isti način.

Prilikom angažovanja na projektima poštujemo načela kao što su integritet, objektivnost, stručnost i postupanje sa dužnom pažnjom, poštovanje poverljivosti i profesionalno ponašanje.

Učestvujemo u dijalogu kako bismo pomogli u donošenju zakona i propisa koji su u skladu sa javnim interesom i svrhom postojanja naše kompanije.

U procesu saradnje sa regulatorima, podržavamo koncept vladavine prava. Prilikom saradnje sa organima državne uprave i strukovnim telima ophodimo se sa puno poštovanja i sa njima razgovaramo otvoreno i bez okolišanja. Vezu sa organima državne uprave i strukovnim telima po pravilu uspostavljaju imenovani partneri i zaposleni u ime kompanije PwC.

Bez odlaganja odgovaramo na zahteve državnih organa i strukovnih tela za informacijama, sve u skladu sa zahtevima važećeg zakona i profesionalne regulative.

Ohrabrujemo i podržavamo uključivanje kompanije u aktivnosti zajednice. Zaposleni u PwC ne predstavljaju svoju političku pripadnost, odnosno stavove kao stavove kompanije PwC i poštuju važeće zahteve u pogledu izveštavanja. Pre nego što stavimo u upotrebu resurse kompanije PwC radi pomoći, podrške ili pak osporavanja bilo koje konkretne političke funkcije, političke partije ili kandidata, dobrotorne organizacije, proizvođača ili određene religijske ideologije (odnosno pre nego što se u javnosti stekne takav utisak) saglasnost za pomenuto pribavljamo u skladu sa lokalnom zakonskom regulativom.

Potencijalna situacija...

Klijent me je zamolio da kao govornik učestvujem na konferenciji čiji su sponzor. Tema konferencije su politička pitanja koja su bitna za klijenta. Da li mogu da prihvatim poziv za učešće na konferenciji?

Konsultuj se sa nadležnim organima u svojoj kompaniji. Za početak, možeš da se obratiš Službi za opšte pravne poslove i/ili Službi za upravljanje rizicima kako bi utvrdio da li smo u poziciji da iznosimo mišljenje.

Potencijalna situacija...

Član sam odbora za etička pitanja udruženja profesionalnih računovođa koje je pristalo da zauzme stav o predlogu standarda koji se razlikuje od stava kompanije PwC. Da li mogu javno da predstavim stav udruženja (kao što je uobičajeno tokom javne rasprave)?

Da, s time što treba jasno da istakneš da je reč o stavovima odbora, a ne kompanije PwC. Budi spreman da objasniš, kada je to potrebno, razliku između stavova kompanije PwC i stavova udruženja.

Radimo na izgradnji poverenja u našu poslovnu zajednicu

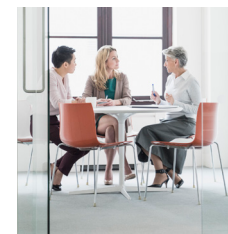

Mi vodimo računa o pravima čoveka koja su međunarodno priznata, ista poštujemo i podržavamo. Radimo na sprečavanju rizika od saučesništva u kršenjima ljudskih prava. Poštujemo važeći Zakon o radu i druge zakone kojima se uređuje oblast rada te se u poslovanju oslanjamo na međunarodno priznate principe rada.

Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) pruža smernice, u koje spadaju i Smernice za multinacionalna preduzeća (u daljem tekstu "Smernice OECD"), tako što je sačinila niz neobavezujućih načela i standarda odgovornog poslovnog ponašanja za kompanije koje posluju na globalnom nivou. Smernice OECD pružaju koristan okvir za uspostavljanje odgovarajućih standarda i propisa u pogledu usaglašavanja sa zahtevima zakonske regulative. Premda mrežu društva PwC čine zasebna nezavisna pravna lica koja zajedno ne čine multinacionalnu korporaciju niti kompaniju, politike i standardi mreže društava PwC zasnivaju se na Smernicama OECD i ispunjavaju njene ciljeve.

Međunarodno priznati principi rada uključuju, primera radi, inicijativu "Globalni dogovor Ujedinjenih nacija" i sprovođenje ciljeva Međunarodne organizacije rada.

Radimo na izgradnji poverenja u način na koji koristimo podatke

Naša sposobnost da obezbedimo primenu mehanizama zaštite poverljivih podataka je od vitalnog značaja za očuvanje poverenja koje su nam ukazali klijenti, kolege i druga lica sa kojima saradujemo. Nevažno je da li je informacija primljena u usmenoj ili pisanoj formi ili pak u vidu poruke poslate elektronskim putem, odnosno u nekoj drugoj formi.

Poverenje doprinosi saradnji i inovacijama jer kada postoji poverenje, razmena ideja i informacija se vrši slobodnije.

Mi poštujemo privatnost podataka naših klijenata, naših zaposlenih i svih lica sa kojima saradujemo.

Mi vršimo zaštitu podataka o ličnosti i svih drugih poverljivih informacija bez obzira na ta to u kom obliku su izražene.

Mi prikupljamo, skladištimo, koristimo, prenosimo i otuđujemo podatke o ličnosti i druge poverljive informacije na način koji je transparentan, koji promovise poverenje i koji poštuje zakone i propise zemalja u kojima poslujemo. Mi prikupljamo, koristimo i čuvamo podatke o ličnosti, klijentske i druge poverljive podatke samo ako za to postoji legitiman razlog. Pristup ovim podacima moguć je samo ako zakon dopušta. Naša obaveza u pogledu očuvanja poverljivosti podataka ne prestaje odlaskom iz kompanije PwC; mi poštujemo poverljivost podataka i nakon napuštanja kompanije.

Svi mi imamo ulogu u zaštiti poverljivosti podataka koji su nam povereni u različitoj formi.

- 1 U svom radu koristimo isključivo sisteme i programe odobrene od strane kompanije PwC.
- 2 Ne koristimo nezakonito poverljive informacije niti iste širim kada koristimo društvene mreže.
- 3 Sa oprezom razgovaramo o problemima klijenata kada se nalazimo u javnom prostoru.
- 4 Vodimo računa o tome da fizičke kopije poverljivih podataka budu zaštićene.
- 5 Svaki slučaj nehotičnog obelodanjivanja poverljivih podataka utvrđujemo brzo i prosleđujemo višim instancama kompanije PwC na dalje postupanje.

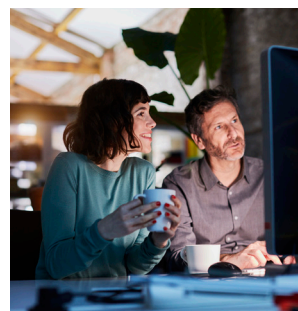
Procenjujemo adekvatnosti tehnologija i postupamo odgovorno prilikom korišćenja informaciono-komunikacijskih sistema.

Razumemo važnosti očuvanja poverljivosti podataka i izgradnje međusobnog poverenja i to nam pomaže da unutar mreže društava PwC saradujemo, inoviramo i ostvarujemo uspeh.

Potencijalna situacija...

Otkrio sam da postoji nova tehnologija koja bi mogla da mi pomogne u radu. Ona bi donela uštedu vremena mom timu. Da li mogu da je koristim?

Trebalo bi da konsultuješ stručni tim nadležan za zaštitu i bezbednost podataka u računarskim sistemima u tvojoj kompaniji, Službu za opšte pravne poslove i/ili Službu za upravljanje rizicima pre preuzimanja nove tehnologije koja nije odobrena od strane kompanije PwC. Tehnologija koja se koristi u kompaniji PwC je proverena. Tu tehnologiju razumemo, kao i način korišćenja i skladištenja podataka, sve u cilju zaštite poverljivosti informacija.

Potencijalna situacija...

Ja često radim na daljinu. Koje mere mogu da preduzmem u cilju zaštite poverljivosti podataka?

Kada radiš na daljinu, bilo od kuće, u prostorijama klijenta ili u javnom prostoru kao što je kafić, važno je da rizici budu svedeni na najmanju moguću meru. Najbolja praksa podrazumeva:

- Zaključavanje računara kada se udaljiš od njega.
- Upotrebu zaštitne folije preko ekrana i korišćenje separea prilikom rada u javnom prostoru.
- Poverljivosti prilikom razgovora o poslu i uzdržavanje od razmene poverljivih informacija na lokacijama na kojima postoji mogućnost prisluškivanja.
- Redovno ažuriranje operativnog sistema i aplikacija u računaru.
- Suzdržavanje od korišćenja neobezbeđenih bežičnih računarskih mreža.
- Uništavanje svih štampanih dokumenata nakon završetka rada.

Ovo su samo neki primeri najbolje prakse. Pored toga, nemoj da zaboraviš da pročitaš lokalne politike i uputstva o bezbednost i zaštiti poverljivosti podataka.

Radimo na izgradnji poverenja u način na koji koristimo podatke

Vršimo zaštitu podataka, kao i fizičke i elektronske imovine koja nam je na raspolaganju. To podrazumeva njihovu zaštitu od pretnji od napada zlonamernog softvera i slučajnog gubitka.

Čuvamo na bezbednom sve registre i evidencije u papirnom i elektronskom obliku i to samo tokom zakonom propisanog perioda.

Čuvamo relevantne podatke kada znamo da je u toku istraga, parnica ili drugi proces, odnosno kada očekujemo njihovo pokretanje ili pak kada nam je tako naloženo.

Poštujemo integritet naše radne dokumentacije i ne unosimo neautorizovane beleške i dodatke nakon što dokumenta nastanu.

Nikada se ne upuštamo aktivnosti kao što su protivzakonito trgovanje povlašćenim informacijama, odnosno njihovo neadekvatno obelodanjivanje.

Šta znači kada kažemo da informacija može biti “slučajno izgubljena”?

Do gubitka informacije može doći ako ostaviš računar bez nadzora, ako nenamerno pošalješ poverljivu poruku pogrešnom primaocu ili pak ako ostaviš osetljiva dokumenta u fotokopirnici u blizini kancelarije.

Šta označava pojam “povlašćena informacija”?

Pojam „povlašćena informacija“ označava informaciju koja se odnosi na pravno lice, koja nije obelodanjena u javnosti (npr. informacija u pogledu finansijskog predviđanja, spajanja, pripajanja i preuzimanja preduzeća, odnosno kadrovskih promena u rukovodstvu).

Ko može biti izvor povlašćene informacije?

Izvor povlašćene informacije može biti bilo ko (npr. klijenti, dobavljači, podizvođači, partneri u zajedničkom ulaganju ili bilo koji drugi entitet ili lice sa kojim je PwC u kontaktu, odnosno o kojem PwC ima podatke).

Potencijalna situacija...

Dok sam se vozio liftom prema kancelariji dvoje ljudi je razgovaralo o projektu spajanja, pripajanja i preuzimanja preduzeća na kojem su bili angažovani. Da li bi bilo u redu kada bih investirao u neku od kompanija koje su razgovoru pominjali?

Ne, to ne bi bilo u redu. To bi se smatralo trgovanjem povlašćenim informacijama. Mi ne trgujemo informacijama koje nisu dostupne široj javnosti bez obzira na način na koji su pribavljene. Osim toga, takve informacije ne bi trebalo da se obelodanjuju drugim licima. Za dodatne smernice obrati se Službi za opšte pravne poslove i/ili Službi za upravljanje rizicima.

Radimo na izgradnji poverenja u način na koji koristimo podatke

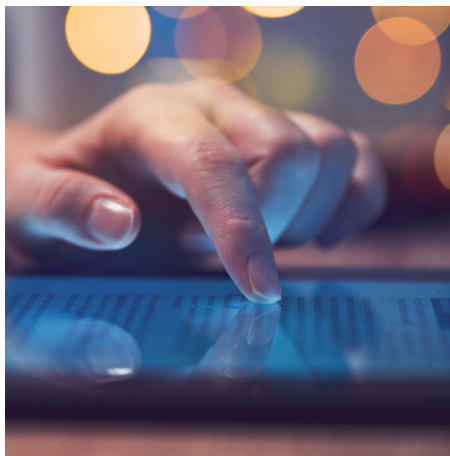

Pažljivi smo prilikom komunikacije kako na mreži tako i van mreže. Ljubazni smo i pristojni kada učestvujemo u javnim ili online forumima, kada koristimo društvene mreže, odnosno kada razgovaramo sa drugima.

Prilikom iznošenja stavova o problemima društvene zajednice ili o pitanjima od javnog interesa, jasno stavljamo do znanja kada su pomenuti stavovi naši lični stavovi, a ne nužno i stavovi kompanije PwC.

Kada publika kojoj se obraćamo opravdano očekuje da zastupamo kompaniju PwC, tada obično iznosimo isključivo stavove kompanije PwC, a ne naše lične stavove. Ne prisvajamo tuđe stavove.

Poštujemo zakonsku regulativu kojom se uređuju autorska prava i prava intelektualne svojine.

Potencijalna
situacija...

Na internetu sam naišao na jedan vrlo dobar naučno-istraživački tekst koji bih želeo da prosledim kolegama i klijentima. Da li bi bilo u redu kada bih to uradio?

To zavisi od više činilaca. Imaj na umu da je sadržaj na internetu i intranetu kompanije PwC neretko zaštićen autorskim pravima i/ili licencama i da će ti za njegovu dalju distribuciju možda biti potrebno odobrenje nosioca autorskog prava. Osim toga, važno je da tuđa dela ne izdaješ kao svoja. U najmanju ruku, potrebno je da navedeš ime autora kako bi izbegao optužbu za plagiranje. Ako nisi siguran kako da postupiš, obrati se svom menadžeru ili partneru na projektu.

Povezivanje sa ljudima putem društvenih mreža je postalo sastavni deo našeg života. Ipak, mi znamo da pri korišćenju društvenih mreža lako može da se izgubi granica između ličnog brendiranja i profesionalnog predstavljanja. Znamo i to da sve što kažemo ili uradimo na društvenim mrežama, bez obzira na to u kom svojstvu to činimo, bilo ličnom ili profesionalnom, može da utiče na naše klijente, naše poslovanje, naše kolege, odnosno na nas same.

Imajući u vidu našu posvećenost izgradnji poverenja, s velikom pažnjom vodimo računa o tome šta objavljujemo na društvenim mrežama, bilo u lične ili u profesionalne svrhe. To je kako ne bismo ugrozili objektivnost, odnosno integritet kompanije PwC. Kada dajemo izjave na društvenim mrežama, obraćamo se pristojno javnosti i kolegama, poštujemo privatnost naših kolega i klijenata.

Naši postupci i naše ponašanje na društvenim mrežama odražavaju naše ponašanje u komunikaciji licem u lice jer mi znamo da je profesionalno ponašanje jednako važno kako na internetu tako i u ličnoj komunikaciji.

Potencijalna situacija...

Ja imam stav o političkoj situaciji u svojoj zemlji. Da li mogu da iskažem svoju političku pripadnost i svoje stavove putem društvenih mreža?

Možeš, ali treba da pokažeš poštovanje prema drugima. Trebalo bi jasno da staviš do znanja da stavove iznosiš u svoje ime, a ne u ime kompanije PwC. Tvoj profil na društvenim mrežama i sadržaj koji postavljaš trebalo bi da odražavaju sliku koju o sebi kao stručnjaku imaš i koju šalješ klijentima i kolegama. Nemoj propustiti da se upoznaš sa lokalnim politikama i smernicama društva PwC.

Kada koristimo društvene mreže mi razborito prosuđujemo i nikada ne gubimo iz vida da su društvene mreže javni mediji. Pre nego što nešto objavimo na društvenim mrežama, mi dobro razmislimo.

Potencijalna situacija...

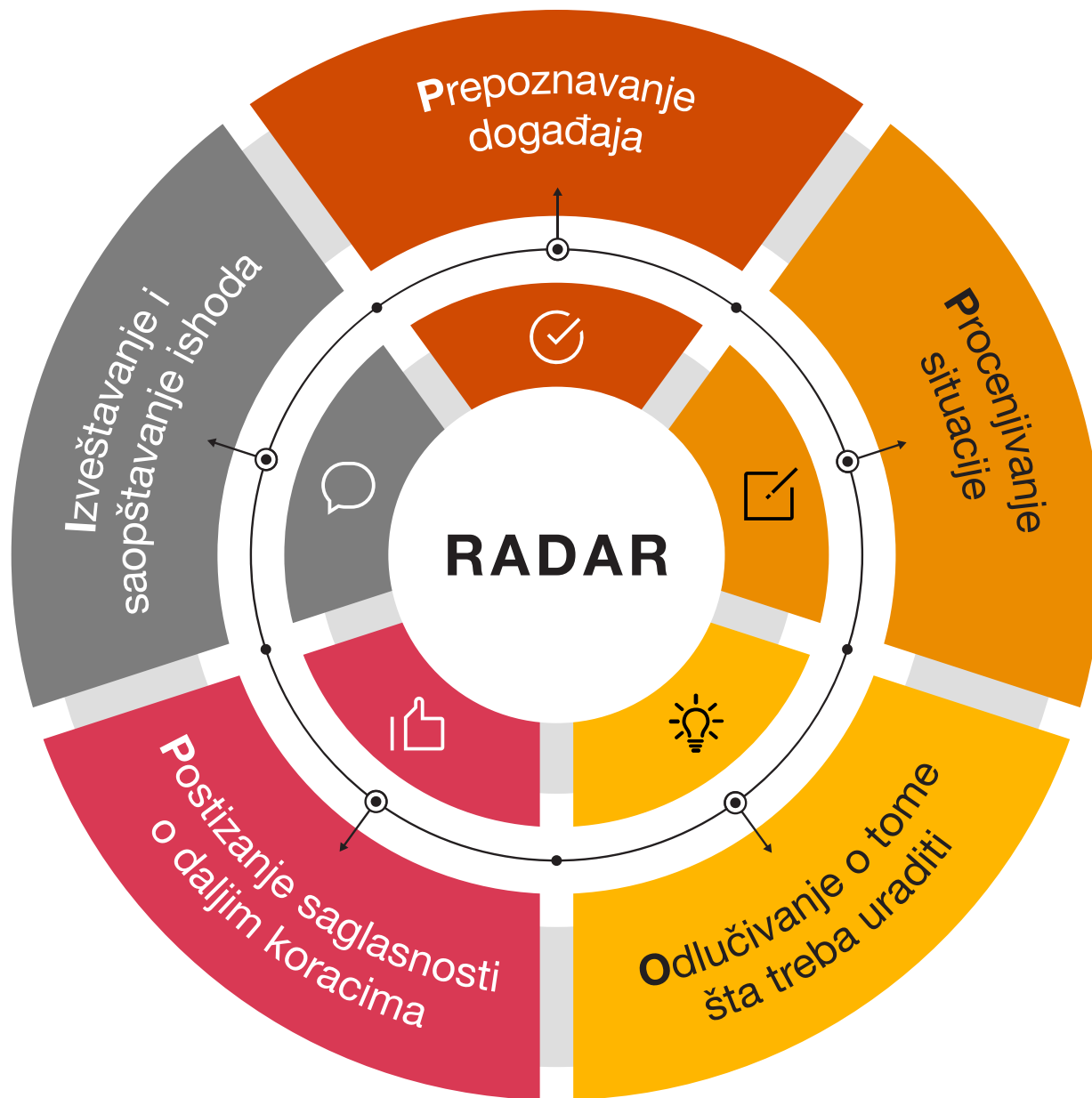
Šta ako na društvenim mrežama nađem negativne komentare o kolegi. Lica koja ostavljaju komentare nisu potpuno upućena u situaciju i stvaraju pretpostavke na osnovu ličnih iskustava. Kako da postupim?

Zavisi od tebe kako ćeš da postupiš. Ako odlučiš da staneš u odbranu kolege, imaj na umu da ono što napišeš ne sme da vređa. Vodi računa o činjenicama i publici kojoj se obraćaš. Svaki uvredljiv ili neprikladan sadržaj na društvenim mrežama koji stvara lošu sliku o kompaniji PwC ili bi mogao da stvori problem bilo nama ili našim klijentima treba prijaviti putem [Linije za etička pitanja i dileme](#), odnosno putem drugih kanala za prijavljivanje nepravilnosti koji su uspostavljeni u kompaniji PwC.

RADAR: Okvir koji nam pomaže u odlučivanju o tome kako da postupimo ispravno

Okvir koji nam pomaže u odlučivanju o tome kako da postupimo pod nazivom RADAR pomoći će ti da ispravno razmišljaš, izgradiš veštine koje ćeš primenjivati prilikom analize etičkih dilema i donošenja ispravnih odluka. Prilikom odlučivanja o tome kako da postupiš, postoje određeni koraci i pitanja koja ti u tome mogu pomoći. Njih ne treba da slediš određenim redosledom, a dijagram u nastavku ne treba predstavlja tzv. "stablo odlučivanja". Pomenuti koraci i pitanja će ti pomoći da svoje razmišljanje konkretizuješ i predvidiš šta bi se eventualno moglo dogoditi u narednom periodu, bilo za par minuta ili nekoliko dana. Ipak, imaj na umu da ništa ne može da zameni lično prosuđivanje i postupanje u skladu sa vrednostima kompanije PwC prilikom odlučivanja o tome kako da postupiš u određenom trenutku.

RADAR: Okvir koji nam pomaže u odlučivanju o tome kako da postupimo ispravno

5

- Iskaži svoju zabrinutost putem odgovarajućih resursa — *Linije za etička pitanja i dileme* — odnosno putem drugih kanala za prijavljivanje nepravilnosti koji su ti na raspolaganju u kompaniji PwC, kao što su: lideri u oblasti profesionalne etike i poslovnog ponašanja, menadžeri i rukovodioci, Služba za kadrove, Služba za upravljanje rizicima ili pak Služba za opšte pravne poslove.
- Svoju zabrinutost i obrazloženje iste izloži relevantnim licima prema potrebi.
- Razmisli o poukama koje si izvukao, kao i o tome da li bi nešto trebalo promeniti.

4

- Preispitaj svoju odluku — da li se čini da je ispravna? Da li možeš noću da spavaš?
- Da li bi ti bilo neprijatno kada bi drugi znali šta jesi, odnosno nisi uradio?
- Razmisli o tome šta bi mislila osoba koja je objektivna.
- Konsultuj se ponovo ako je potrebno.
- Kada si siguran u svoju odluku postupaj u dobroj veri.

1

- Da li je situacija u skladu sa korporativnim ciljevima i vrednostima kompanije PwC?
- Da li se od tebe traži da uradiš nešto što smatraš da nije u redu, odnosno što smatraš da je u suprotnosti sa korporativnim ciljevima i vrednostima kompanije PwC?
- Da li imaš saznanja o neetičkom odnosno protivzakonitom ponašanju pojedinih lica (npr. kolega, klijenata, dobavljača i ostalih lica)?
- Da li pokušavaš da doneseš odluku ali nisi siguran u njene etičke konsekvence?
- Šta bi se desilo kada bi mediji izvestili o tom događaju?

2

Koga pogađa situacija?

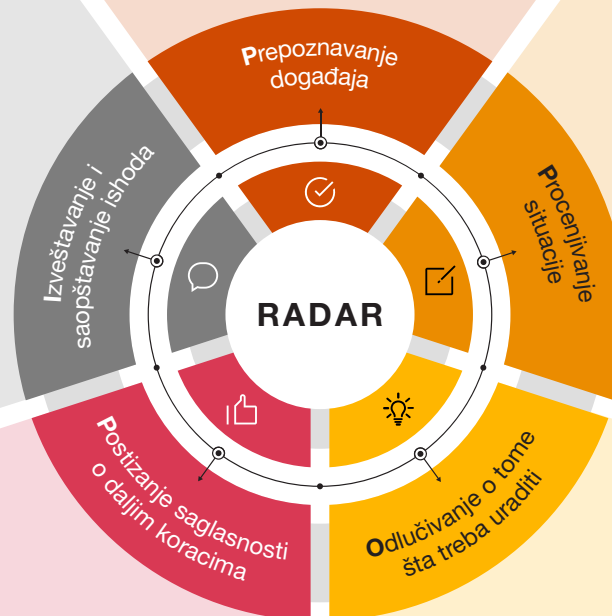
- Tebe
- Kolegu/tvoj tim
- PwC (lokalnu kompaniju ili mrežu društava PwC)
- Tvog klijenta/klijenta,
- Treća lica

Šta su parametri prilikom odlučivanja?

- Da li se odluka čini ispravnom?
- Zakon (da li je u skladu sa zakonom?)
- Regulatorna/standardi struke
- Standardi i politike kompanije PwC
- Reakcija klijenata
- Reakcija trećih lica
- Korporativni ciljevi i vrednosti kompanije PwC
- Kodeks ponašanja kompanije PwC

3

- Koje su opcije na raspolaganju?
- Koji su mogući efekti svake opcije?
- Da li postoji alternativno rešenje koje ne otvara etička pitanja?
- Konsultuj se prema potrebi.
- Donesi odluku o tome kako ćeš postupiti.

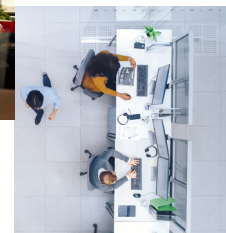
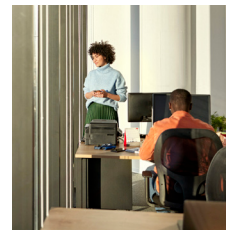
Kodeks ponašanja i članice mreže društava PwC

Zalažemo se za saradnju sa kompanijama članicama mreže društava PwC. U situaciji kada se suočavamo sa nedoumicama u pogledu poslovnog ponašanja ili pak problemima prilikom rada za drugu kompaniju unutar mreže PwC društava, postupamo u skladu sa utvrđenim politikama kompanije domaćina.

Ukoliko ti je neugodno da u svojoj kompaniji PwC pokreneš razgovor o spornoj situaciji ili ako u spornoj situaciji učestvuje više kompanija, možeš da se obratiš globalnom timu stručnjaka za etička pitanja i iskažeš zabrinutost putem Linije za etička pitanja i dileme.

Za više informacija poseti: www.pwc.com/ethics.

www.pwc.com/codeofconduct

© 2023 PwC. Sva prava zadržana. PwC se odnosi na mrežu PwC društava, odnosno na jednu ili više članica mreže društava PwC od kojih je svaka zasebno i nezavisno pravno lice. Svaka članica mreže je zasebno i nezavisno pravno lice. Za više pojedinosti posetite www.pwc.com/structure.

Sadržaj ovog dokumenta je isključivo informativnog karaktera te isti ne bi trebalo koristiti umesto konsultacija sa profesionalnim savetnicima.

Cilj kompanije PwC je da gradi odnos poverenja u društvu i rešava složene probleme. PwC mreža društava posluje u 152 zemlje širom sveta i zapošljava više od 327,000 stručnjaka posvećenih pružanju usluga visokog kvaliteta u oblasti revizije, poslovnog i poreskog savetovanj. Saznajite više o nama i kažite nam šta je vama bitno na www.pwc.com